

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 27 sept. 1952

Mede voor Defensie.

Het jongste periodieke onderhoud van mijn Militaire Attaché met Generaal-Majoor Simatupang vond, op verzoek van Simatupang, op 26 September jl. plaats. In het onderhoud van 1 uur gaf Simatupang eerst een uitvoerig exposé over de historische achtergrond van samenwerking tussen Nederland en de Republiek in militair vlak, te beginnen bij overleg Koets na eerste politionele actie tot en met bepalingen RTC. Simatupang onderstreepte hierbij, dat hij ten tijde van de RTC gebruik had gemaakt van de duidelijke Nederlandse bereidwilligheid tot militair-technische assistentie ondanks zijn verlies aan vertrouwen door de tweede actie. Simatupang had hierbij de zo snel verbeterde verhouding tussen India en Groot-Brittannië tot voorbeeld genomen en had gemeend, dat de gevoelens van haat van zijn ondercommandanten tegen de Nederlanders wel snel zouden afnemen. Na een wat trage start door psychologische weerstanden, was de NMM een zeer nuttige instelling voor de Indonesische strijdkrachten geworden. Simatupang zelf was met grote spanning de verhouding van de Uniepartners blijven volgen, omdat de Unie-verhouding de basis van zijn besluit tot militaire samenwerking was geweest.

Toen einde 1950 bleek, dat Irian, tegen zijn verwachting en die van de andere Indonesische leiders in, niet aan Indonesië zou worden overgedragen, was dit een enorme teleurstelling en hoopte Simatupang maar dat de verhouding tussen de Unie-partners niet zo zou verslechteren, dat de arbeid van de NMM politiek onmogelijk zou worden gemaakt. Dit te meer waar defensie reeds met zoveel andere problemen had te kampen. Thans mengde het Parlement zich in defensiezaken, waartegen hij op zich zelf geen bezwaar had. De Generaal zeide: 'Beter een slecht Parlement dan geen Parlement'.

De Generaal voorzag in Indonesië toenemende anti-Nederlandse gezindheid vanwege Irian en overheersende Nederlandse economische positie. Op de vraag Diemont, of de Generaal verwachtte, dat Nederland NMM zonder meer ter beschikking zou blijven stellen, indien pers en het Parlement alhier zich beledigend over de NMM bleven uiten, antwoordde Simatupang: 'Zou de Nederlandse Regering dan ook op korte termijn een einde willen maken aan opleidingsfaciliteiten in Nederland?'. Diemont antwoordde daarop, dat hem omtrent het standpunt van de Nederlandse Regering uiteraard nog niets bekend was, doch dat naar zijn persoonlijke mening veel zou afhangen van de wijze, waarop de Indonesische Regering op de in het Parlement geuite kritiek op de NMM zou reageren. Simatupang, duidend op de heftige kritiek op de defensie, eindigde met het voorbeeld, dat hollend paard niet in front, maar slechts door afleiding op volte kan worden afgeremd. Uit het onderhoud kreeg Diemont de indruk, dat kritiek op de NMM van partijen en pers zich verder zou doorzetten en Simatupang met liquidatie van de NMM rekening hield.